

Ve sporu obce proti bance o určení, že pohledávka žalované banky proti obci není po právu, přerušil o d v o l a c í s o u d řízení podle §u 1 vládního nařízení ze dne 30. dubna 1926, čís. 57 sb. z. a n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu žalobkyně.

D ů v o d y:

Mylným jest náhled rekurentčin, že vládní nařízení ze dne 30. dubna 1926, čís. 57 sb. z. a n. nezapadá do rámce zákona čís. 337 sb. z. a n. z r. 1920. Nemůže býti pochybností o tom, že jde tu o úpravu mimořádných poměrů hospodářských způsobených válkou, pokud spor týče se závazků převzatých obcí za války z důvodu úpisu válečných půjček. Závazků těch bylo převzato značné množství a ve značné výši, mimořádné poměry válečné způsobily, že v četných případech nebyly zachovány ani donucovací předpisy obecního zřízení, stanovící podmínky platného závazku. Vládě šlo o to, by změnou nebo doplněním příslušných předpisů zákonných bylo zabráněno újmám, jež hrozí hlavně četným peněžním ústavům, poskytnuvším obcím zápůjčky z důvodu úpisu válečných půjček, kdyby závazky ty měly uznány býti neplatnými z uvedených důvodů. Není vyloučeno, že újmy hrozící peněžním ústavům přenesly by se na veliký počet státních občanů, jichž majetkové zájmy jsou sloučeny s hospodářskými poměry ústavů těch. Příslušný návrh zákona, jehož potřeba dovozuje se z nepředvídaného a vždy ještě vzrůstajícího množství sporů uplatňujících anebo popírajících závazky ty, byl již podán, nebylo však možno vyřídití jej cestou zákonodárnou. Jsou tudíž splněny podmínky zákona čís. 337 sb. z. a n. z r. 1920. Nezáleží na tom, že uvedené vládní nařízení nebylo dosud schváleno Národním Shromážděním, postačí, že mu bylo předloženo a podle §u 3 poslední věty nebyla ještě uveřejněna vyhláška, že nařízení to pozbylo platnosti.

Čís. 6143.

Zvláštní výhoda §u 15 zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n., byla poskytnuta jediné osobám, u nichž je odůvodněn nárok na odškodnění podle §§ 2—5 zákona, najmě splněna jest i podmínka §u 4 zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1926, Rv I 318/26.)

Proti žalobě o zaplacení zápůjčky na lombard válečné půjčky dovolávala se žalovaná ustanovení §u 15 zákona ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. Procesní soud první stolice žalobu zamítl z jiných důvodů, nevzav zřetele k oné námitce žalované, ježto manžel žalované přiznal k dávce z majetku za sebe a příslušníky své rodiny 160.297 Kč a byl podroben dávce z majetku ze základu 222.800 Kč. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby, sdíleje v uvedeném směru názor prvního soudce. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Co do právního posouzení věci souhlasí dovolací soud s výkladem §u 15 zákona čís. 216 sb. z. a n. z r. 1924, jež položily nižší soudy za základ svému právnímu posouzení. Nebylo třeba, by § 15 uvedl zvlášť a výslovně jako další náležitost podmínku stanovenou v §u 4 zákona, stačí úplně, že předpis v něm obsažený pojat byl do hlavy I. zákona čís. 216, mluvící v §u 1 o odškodnění vlastníků válečných půjček, u nichž jsou splněny podmínky §§ 2 až 5 zák. Těmito předpisy byly stanoveny obecné podmínky, za jakých bylo odškodnění poskytnuto, další §§ obsahují pak předpisy zvláštní, mezi nimi i předpis §u 15, povolující další výhody vlastníků válečných půjček jako lombardním dlužníkům, jsou-li u nich splněny další zvláštní náležitosti přesně výtčené. Jinak nelze vykládati předpis §u 15, než že tato zvláštní výhoda byla poskytnuta jedině osobám, u nichž jest odůvodněn nárok na odškodnění podle §§ 2 až 5 zákona, postačí proto, že předpis ten nevyloučil výslovně podmínky §u 4, jež se jinak rozumí sama sebou. Zákon jest vyložiti podle jeho doslovu a ne podle formulářů vydaných k prováděcímu nařízení, jak činí dovolatelka.

Čís. 6144.

Sčelení svědka se stranou jest přípustné.

(Rozh. ze dne 23. června 1926, Rv I 562/26.)

Žalobě o uznání otcovství bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl o otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Dovolání vytýká, že odvolací soud sčelil (konfrontoval) svědkyni Marii P-ovou se žalovaným a shledává v tom vady podle čís. 1 a 2 § 503 c. ř. s. Jaký zmatek je tím vytýkán a v čem má spočívat, nelze z dovolání seznati. O sčelení svědků mezi sebou má výslovné ustanovení §u 339 poslední odstavec c. ř. s. a pokud se tkne sčelení stran mezi sebou, platí § 380 odstavec prvý c. ř. s., kde se praví, že ustanovení o důkazu svědky vztahují se také k průvodnímu výslechu stran. O sčelení strany se svědkem, výslovného ustanovení ovšem není. Než §em 380 odstavec prvý c. ř. s. dána jsou pro provádění důkazu výsledkem strany nehledíc k výjimkám, které v tomto případě v úvahu nepřicházejí, táž formální pravidla jako pro provádění důkazu svědeckého a jsou si tudíž v tomto směru postavení svědkovo a postavení vyslychané strany úplně rovna. Lze-li sčeliti svědka se svědkem a stranu se stranou, není rozumného důvodu, proč by nemohli svědci nebo strany býti postaveni tváří v tvář s osobou, která je svědkovi po případě straně co do postavení při provádění důkazu úplně rovná a podrobena týmže formálním pravidlům. Mimo to nese se celý systém, na kterém je provádění důkazu vybudováno, k tomu, by byl stav věci na jisto postaven a vy-